

REPATRIJACIJA STRANIH TERORISTIČKIH BORACA IZ SIRIJE

LEKCIJE SA ZAPADNOG BALKANA

Četiri zemlje u regionu Zapadnog Balkana (Kosovo, Bosna i Hercegovina, Sjeverna Makedonija i Crna Gora) spadaju u prvih deset zemalja sa najvećim brojem stranih terorističkih boraca po glavi stanovnika. Politička volja u pogledu repatrijacije stranih terorističkih boraca i dalje je jaka, bar na Zapadnom Balkanu, bez obzira na kašnjenja u 2020. godini zbog pandemije virusa COVID-19. U ostalim djelovima svijeta, naročito u zemljama sa visokim prihodima, politička volja u pogledu repatrijacije je znatno slabija. Pandemija virusa COVID-19 je dodatno ograničila nacije u njihovim nastojanjima da repatriraju građane koji poštuju zakone, što je manje sporno od porodica stranih terorističkih boraca.

Nedavno su na Zapadnom Balkanu nastavljene repatrijacije. Grupe državljana od 19, 11 i 23 lica vraćene su u Albaniju, Kosovo i Sjevernu Makedoniju, čime se ilustruje kako se repatrijacija može vršiti. Njihova posvećenost, rukovođenje i iskustvo važni su za vlade širom svijeta. Ove vlade su vršile repatrijaciju u najvećoj mjeri zbog moralne obaveze, kako bi obezbijedile povratak napaćenim ženama i djeci, i dobijale su pomoć u vidu donatorske podrške sa globalnog Zapada. I muškarci su bili repatrirani, a neki su se vratili dobrovoljno; međutim, ovaj proces najčešće podrazumijeva sudski postupak i zatvor.

Ova napomena o politici sadrži operativne preporuke za nastavak repatrijacije, rehabilitacije i reintegracije povratnika, uz korišćenje iskustava stečenih u repatrijacijama u Albaniji, Kosovu i Sjevernoj Makedoniji.

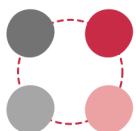
Više detalja potražite u: Chiara Dedeken i Kevin Osborne, *Repatrijacija Stranih Terorističkih Boraca iz Sirije: Lekcije sa Zapadnog Balkana*. RESOLVE Network, 2021.

Na Zapadnom Balkanu, Kosovo je vodeća zemlja u oblasti repatrijacije i reintegracije stranih terorističkih boraca. To je prva zemlja Zapadnog Balkana koja je uspostavila pravne i institucionalne zahtjeve za rješavanje problema repatrijacije, rehabilitacije i reintegracije, što je dovelo do repatrijacije 110 stranih terorističkih boraca.

Nedavno su i Albanija i Sjeverna Makedonija započele proces repatrijacije. Procjenjuje se da je 86 državljana Kosova, 50 državljana Albanije, 130 državljana Bosne i Hercegovine, kao i 17 državljana Sjeverne Makedonije, ostalo u sirijskim kampovima.

Uz minimalne razlike, proces repatrijacije u zemljama Zapadnog Balkana sastoji se od četiri faze: 1) pripreme; 2) logistike; 3) rehabilitacije; 4) reintegracije i resocijalizacije.

PREPORUKE

Za nacionalne vlade

- **Repatrirajte strane terorističke borce, njihove porodice i njihovu djecu iz kampova u sjeveroistočnoj Siriji.** Primjer Kosova ilustruje da repatrijacija nije dovela do jačanja nasilnog ekstremizma i da povratnici mogu uspješno da se reintegrišu. Vlade Zapadnog Balkana imaju dokazano iskustvo u procesu vraćanja, kao i u procesu rehabilitacije, reintegracije i resocijalizacije, i pozivaju se da ga podijele.
- **Važnost pripreme okruženja u kome se ovo omogućava ne može biti preneglašena.** Investirajte u pripremu prihvatnih zajednica, radnika na terenu i procesa kroz dobro definisane akcione planove, standardne operativne postupke i obuke.
- **Centralizujte koordinaciju različitih zainteresovanih strana, kako bi se izbjeglo preklapanje i podstaklo održivo programiranje.**
- **Identifikujte mogućnosti za rad sa lokalnim organizacijama civilnog društva,** koje imaju resurse, ekspertizu, znanja i pristup lokalnim zajednicama. Uključite organizacije civilnog društva u proces rehabilitacije, reintegracije i resocijalizacije povratnika. Naše iskustvo u Albaniji, Kosovu i Sjevernoj Makedoniji ilustruje da memorandumima o razumijevanju između vlada i organizacija civilnog društva može da se poboljša saradnja u svim fazama programa rehabilitacije, reintegracije i resocijalizacije.

Za donatore i kreatore politike

- **Prenesite finansiranje sa „tvrde bezbjednosti“ na rehabilitaciju, reintegraciju i resocijalizaciju,** kao i na prevenciju.
- **Finansirajte ojačavanje kapaciteta nacionalnih i lokalnih državnih institucija** kroz lokalne organizacije civilnog društva.
- **Vršite koordinaciju sa nacionalnim i lokalnim državnim institucijama radi procjene potreba stranih terorističkih boraca povratnika i njihovih porodica.**
- **Obezbijedite dugoročno finansiranje: više od 60 mjeseci.**
- **Obezbijedite jednaku podršku i jednake mogućnosti za strane terorističke borce** povratnike i prihvatne zajednice, kako bi se spriječile predrasude.

RESOLVE NETWORK

Bolje istraživanje | Informisana praksa | Poboljšana politika u vezi sa nasilnim ekstremizmom.

www.resolvenet.org | [@resolvenet](https://twitter.com/resolvenet)

RESOLVE mreža je smještena u Američkom institutu za mir, nadovezujući se na višedecenijsko nasljeđe instituta u pogledu dubokog angažovanja u zajednicama pogođenim sukobima.